

*Сергій РЕВА,
Надзвичайний та Повноважний Посол*

РАДЯНСЬКИЙ ПОСОЛ З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ

Молодий, енергійний, з відкритою харизматичною усмішкою, живою українською мовою, яку визнавали навіть найприскіпливіші українські письменники, Василь Дрозденко швидко набував популярності як у партійних колах, так і в народі, насамперед у Києві.

Це не могло не непокоїти інших претендентів на партійний олімп. Внаслідок закулісних домовленостей у березні 1971 року через ЦК КПРС було пролобійовано рішення «висунути» перспективного державного діяча на дипломатичну роботу – Надзви-

чайним і Повноважним Послом СРСР у Румунії.

За тих часів це було справжньою опалою, бо означало кінець номенклатурного зростання з невизначеною перспективою роботи в новій, складній і специфічній, до того ж незнайомій сфері.

Сьогодні в публікаціях деяких професійних українських дипломатів, які свого часу самі мріяли зробити кар'єру на Смоленській, можна прочитати зневажливі висловлювання на адресу послів – колишніх партійних секретарів. Мовляв, опинившись у Москві, ці політичні невдахи швиденько забули своє українське коріння. Та і їхні дипломатичні здібності дехто нерідко піддає сумніву.

Можливо, щодо окремих радянських послів-українців це й справедливо. Однак для палкого патріота України Василя Івановича Дрозденка дипломатична стежа стала новою і, на жаль, останньою яскравою сторінкою його політичної діяльності на ниві служіння Батьківщині, ще однією можливістю реалізувати свій могутній і багатогранний талант.

Його, колишнього фронтовика, направили не в «тишляндію», а знову на передовий рубіж. Адже через відомі історичні геополітичні події наші відносини з Румунією – ані тоді, ані зараз – не були безхмарними.

Румунський тогочасний лідер Чаушеску, диктатор і комуністичний ортодокс у внутрішній політиці, проводив доволі незалежну як для країни-учасниці Варшавського договору зовнішню політику, яку було названо «особливим курсом». Двосторонні відносини ускладнювали ще й непоодинокі спроби румунських громадських діячів (здебільшого в історичній літературі та публікаціях у пресі) піддати сумніву повоєнні кордони, аж до прямих зазіхань на території, що сьогодні повноправно належать Україні.

Отже, діяльність Посольства в Бухаресті завжди була напруженою. Багато залежало від особистості, політичної ваги і дипломатичного хисту посла. І тут знадобилися найкращі риси В.І. Дрозденка, які він набув ще під час партійної роботи в Україні: вміння швидко сприймати найважливіше, оперативно ухвалювати рішення, а головне – комунікувати, встановлювати і підтримувати контакти, навіть із політичними опонентами.

Власне цей притаманний небагатьом талант, як сьогодні би сказали, застосовувати людський чинник, зокрема бажання і вміння працювати з людьми – як зі співробітниками посольства, так і з румунськими чиновниками й колегами в дипломатичному корпусі, – і допоміг В.І. Дрозденку стати видатним дипломатом. Адже, як влучно зазначив перший Міністр закордонних справ незалежної України Анатолій Максимович Зленко, «дипломатія – це людський фактор, зведений в абсолют».

Насамперед його хист можна визначити як здатність, як тоді казали, правильно проводити «підбір і розстановку кадрів». Усвідомлюючи комплексність завдань, що постали перед посольством, В.І. Дрозденко всіляко залучав до дипломатичної роботи авторитетних науковців. Наприклад, ґрунтовні аналітичні матеріали зі складних історичних питань у посольстві готував відомий молдовський і російський історик, професор Михайло Олексійович Мунтян. В економічній «референтурі» працював молодий талановитий економіст Олександр Дмитрович Некіпелов – нині академік, віцепрезидент Російської академії наук.

В установі панувала творча ініціативна атмосфера. Посла В.І. Дрозденка не тільки поважали і природно побоювалися, а й щиро любили. Багато дипломатів і співробітників технічного складу посольства поверталися до Бухареста по два-три рази, керуючись мудрою МЗСівською істиною – «неважливо, яка країна, важливо – який у ній посол».

Творчий підхід В.І. Дрозденка полягав і в ініціюванні нових форм та методів роботи, зокрема з підвищення кваліфікації дипломатичних співробітників. За його ініціативою в посольстві було створено «Школу молодого дипломата», де досвідчені дипломати передавали свої навички новому поколінню. Свого часу її пройшов і автор цієї статті. Згодом зазначена ініціатива набула поширення, позаяк «Школа молодого дипломата» функціонувала і в МЗС України.

Узагалі напрацювання В.І. Дрозденка використовували і посли вже незалежної України в Румунії, зокрема один із найкращих сучасних українських дипломатів, колишній перший заступник Міністра закордонних справ України Олександр Олександрович Чалий.

Звичайно, В.І. Дрозденко був людиною свого часу і діяв у сучасній тоді політичній системі координат, усі недоліки якої він чудово розумів і щиро ними переймався. Проте навіть перебуваючи за кордоном упродовж багатьох років, він не втрачав постійного і тісного зв'язку з Україною і намагався по зможі робити для неї добрі справи.

Скажімо, за наполяганням В.І. Дрозденка авіарейс «Аерофлоту» «Москва – Бухарест» здійснював посадку в Києві (ще донедавна між українською і румунською столицями не було прямого авіасполучення). У Румунії регулярно гастролювали провідні українські діячі культури, зокрема солістка Київського театру опери та балету, народна артистка СРСР Євгенія Мірошниченко. Долаючи опір московських чиновників, Василь Іванович Дрозденко влаштовував на роботу в посольство дипломатичних і технічних співробітників-українців, декотрі з них працюють у МЗС України й донині.

Протягом довгих дванадцяти років – аж до раптової смерті 30 листопада 1982 року – В.І. Дрозденко працював на посаді Надзвичайного і Повноважного Посла СРСР у Румунії, що є майже рекордом навіть за радянських часів. Цей факт краще за будь-які слова ілюструє високий професійний рівень його дипломатичної діяльності. У румунських політичних колах, серед громадськості і в дипломатичному корпусі Бухареста, дуаеном якого він був упродовж тривалого часу й де мав беззаперечний авторитет, не один рік іще згадували «епоху посла Дрозденка».

Попри наполегливі рекомендації згори Василь Іванович не змінив київської прописки на московську. Кожну відпустку він проводив не в Карлових Варах, а в Києві, в улюбленому санаторії «Пуща-Водиця».

Щоразу приїжджаючи до Києва, В.І. Дрозденко за звичкою неодмінно відвідував українське МЗС, де мав довгі змістовні розмови з міністром Георгієм Георгійовичем Шевелем. Той жваво цікавився подіями в сусідній Румунії, життям української громади, політикою Чаушеску, завжди порушуючи питання щодо влаштування українців на роботу до Посольства в Бухаресті.

З великою радістю В.І. Дрозденко 1982 року прийняв офіційне запрошення на святкування 1500-річчя Києва, до розвитку якого він доклав стільки зусиль.

Тут, у рідному Києві, на центральній алеї Байкового кладовища його й поховано.

На мій погляд, дипломатична діяльність В.І. Дрозденка заслуговує на значно глибше дослідження. Настане час, коли ім'я цього радянського, але щирого українського дипломата посяде належне місце в дипломатичній історії України.